Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Torstai 11.3.2021 klo 9.30—13.30

Läsnä
puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Juhana Vartiainen kok (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Petri Huru ps (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
varajäsen Pia Kauma kok (6, 7) (5 osittain)
varajäsen Merja Kyllönen vas

Sihteerit
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo
valiokuntaneuvos Harri Sintonen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 15 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaaliturvasta Japanin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 12/2021 vp
Asiantuntijalausunto HE 12/2021 vp StV 09.03.2021 johtaja Essi Rentola, sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 3

Asiantuntijalausunto HE 12/2021 vp StV 09.03.2021 lainsäädäntöneuvos Tanja Jaatinen, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto B 3
Asiantuntijalausunto HE 12/2021 vp StV 09.03.2021 kehityspäällikkö Minna Levander, Eläketurvakeskus Asiantuntijalausunto C 3

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 9.3.2021:

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- johtaja Essi Rentola, sosiaali- ja terveysministeriö, liite
- lainsäädäntöneuvos Tanja Jaatinen, oikeusministeriö, liite
- tietosuojavaltuutettu Anu Talus, Tietosuojavaltuutetun toimisto
- kehityspäällikkö Minna Levander, Eläketurvakeskus, liite

Valiokunta päätti pyytää kirjallisen lausunnon: sosiaali- ja terveysministeriön vastine

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työterveyshuoltolain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 259/2020 vp
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 hallitussihteeri Kaisu Ahtola, sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto A 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 hallitusneuvos Elise Pekkala, työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto B 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 johtaja Eva Helaskoski, Työterveyslaitos Asiantuntijalausunto C 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 kehittämisasiantuntija Hanna Häkkinen, Suomen Fysioterapeutit ry Asiantuntijalausunto D 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 puheenjohtaja Anniina Anttila, Suomen Työterveyslääkäriyhdistys ry Asiantuntijalausunto E 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 Suomen Työterveyshoitajaliitto ry Asiantuntijalausunto F 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry Asiantuntijalausunto G 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 KT Kuntatyönantajat Asiantuntijalausunto H 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 Akava ry Asiantuntijalausunto I 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry Asiantuntijalausunto J 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 STTK ry Asiantuntijalausunto K 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry Asiantuntijalausunto L 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 09.03.2021 Työeläkevakuuttajat TELA ry Asiantuntijalausunto M 4
Asiantuntijalausunto HE 259/2020 vp StV 11.03.2021 Suomen Psykologiliitto ry Asiantuntijalausunto N 4

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 9.3.2021:

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- hallitussihteeri Kaisu Ahtola, sosiaali- ja terveysministeriö, liite
- lääkintöneuvos Kristiina Mukala, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Elise Pekkala, työ- ja elinkeinoministeriö, liite
- johtaja Eva Helaskoski, Työterveyslaitos, liite
- kehittämisasiantuntija Hanna Häkkinen, Suomen Fysioterapeutit ry, liite
- puheenjohtaja Anniina Anttila, Suomen Työterveyslääkäriyhdistys ry, liite
- puheenjohtaja Pilvi Österman, Suomen Työterveyshoitajaliitto ry, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- KT Kuntatyönantajat, liite
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, liite
- Akava ry, liite
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, liite
- STTK ry, liite
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, liite
- Työeläkevakuuttajat TELA ry, liite
- Suomen Psykologiliitto ry, liite

Valiokunta päätti pyytää kirjallisen lausunnon: sosiaali- ja terveysministeriön vastine

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 15/2021 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 7/2021 vp
Valiokunnan lausunto HaVL 3/2021 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta A 5

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset ja tehtiin seuraavat muutokset:

Ed. Laiho ed. Kauman kannattamana ehdotti, että 16 §:ään lisätään uusi 3 momentti vastalauseesta ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 13—2.

Ed. Laiho ed. Kauman kannattamana ehdotti, että 89 §:ään lisätään uusi 3 momentti vastalauseesta ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 11—2, 2 tyhjää.

Ed. Laiho ed. Kauman kannattamana ehdotti, että kappaleen 4 jälkeen lisätään uusi kappale seuraavasti: ”Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää ongelmallisena sitä, että rajakäytännöt vaihtelevat riippuen siitä minkä aluehallintoviraston alueella raja sijaitsee. Valiokunta pitää välttämättömänä, että rajoilla toteutettavat käytänteet ovat valtakunnallisesti yhdenmukaiset.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 13—2.

Lisättiin kappaleen 4 loppuun seuraavat virkkeet: "Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota voimassa olevan tartuntatautilain 14 §:n perusteluihin, joiden mukaan tarttuvat taudit eivät tunne rajoja, ja lisääntyvä liikkuvuus voi nopeuttaa tarttuvien tautien leviämistä. Tästä johtuen tarttuvien tautien torjunnasta vastaavien toimijoiden tulee vastata uusiin haasteisiin viivytyksittä ja toimia joustavasti. (HE 13/2016 vp, s. 37)"

Ed. Laiho ed. Kauman kannattamana ehdotti, että kappaleen 11 loppuun lisätään seuraava virke: ”Jos pakollisen terveystarkastuksen yhteydessä arvioidaan, että näytteenotto on lääketieteellisesti ja epidemiologisesti perusteltua, näyte voidaan ottaa myös vastoin henkilön tahtoa.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 12—2.

Ed. Kauma ed. Laihon kannattamana ehdotti, että kappaleen 12 loppuun lisätään seuraava virke: ”Rajoilla tehtävän testaamisen voi välttää menemällä omakustanteiseen karanteeniin tai palaamalla lähtömaahan.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 12—2.

Lisättiin kappaleen16 loppuun seuraavasti: "... mutta muistuttaa, että voimassa oleva tartuntatautilaki mahdollistaa myös muita toimenpiteitä, mikäli näytteenotto ei eri syistä ole mahdollista. Valiokunta korostaa lisäksi, että näytteenotossa on mahdollista huomioida erilaiset luotettavat näytteenottotavat ja testausmenetelmät."

Lisättiin uusi 16 a kappale seuraavasti: "Valiokunta korostaa, että pakollisten terveystarkastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien tutkimusten välttämättömyyttä tulee arvioida myös lapsen edun näkökulmasta."

Ed. Laiho ed. Kauman kannattamana ehdotti, että kappaleen 17 loppuun lisätään seuraava virke: ”Valiokunta pitää tarpeellisena, että pakollisen terveystarkastuksen sisältöä täsmennetään.” Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 12—2.

Kappaleen 33 muotoilua muutettiin yksimielisesti seuraavaan muotoon: "Valiokunta näkemyksen mukaan tämän lisäksi aluehallintovirastoilla on pakollisia terveystarkastuksia koskevia määräyksiä kohdentaessaan mahdollisuus harkita, keneen on välttämätöntä kohdentaa pakolliset terveystarkastuksen epidemiologisesti yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Esimerkiksi maahantuloon liittyen sellaiset henkilöt, joilla on esittää riittävällä luotettavuudella tietyn ajan sisällä otettu negatiivinen testitulos, todistus annetusta rokotuksesta tai taudin sairastamisesta voitaisiin valiokunnan näkemyksen mukaan rajata terveystarkastuksen ulkopuolelle. Valiokunnan näkemyksen mukaan tällä pakollisten terveystarkastusten kohdentamisella henkilöihin, joilla ei ole osoittaa riittäviä todisteita negatiivisesta testituloksesta, annetusta rokotuksesta tai taudin sairastamisesta, on olennaista merkitystä terveystarkastusten toteuttamiseen käytettävien voimavarojen sekä matkustajien maahantuloon liittyvän ennakoitavuuden ja sujuvuuden kannalta."

Korvattiin kappaleen 53 viimeinen virke seuraavasti: "Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ei terveydenhuollon lainsäädännön näkökulmasta näyttäisi olevan estettä koronakoirien hyödyntämiselle siinä laajuudessa kuin tartuntatautiviranomaiset katsovat sen tarkoituksenmukaiseksi. Mikäli koronakoirien hyödyntämisessä ilmenee lainsäädännöllisiä esteitä, tulee valmistella tarvittavat säädösmuutokset."

Kappaleeseen 56 tehtiin seuraavat muutokset: Ensimmäisestä virkkeestä korvattiin sana ”torjunnassa” sanalla ”leviämisessä”. Lisättiin toiseen virkkeeseen sanat ”ja ohjeistus”. Seitsemäs virke muutettiin kuulumaan seuraavasti: ”Matkustajamäärien kasvaessa sekä mahdollisesti sisärajavalvonnan poistuessa, on tarve luoda säädösperusteinen, selkeästi ohjeistettu menettely rajalla tapahtuvaa terveysturvallisuusvalvontaa varten. Kahdeksannesta virkkeestä korvattiin sanat: ”voi tällöin olla tarve” sanoilla ”on tällöin tarve”. Yhdeksänteen virkkeeseen lisättiin sanat ”ennakoivasti” sekä ”ja ohjeistusta”. Kappaleen loppuun lisättiin seuraava uusi virke: ”Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotus)”

Ed. Laiho ehdotti, että kappaleen 58 jälkeen lisätään uudet kappaleet seuraavasti: ”Valiokunta pitää välttämättömänä, että matkustajaliikenteen terveystarkastuksiin liittyvästä tehtävästä aiheutuvat kustannusten korvaukset tulee kohdentaa täysimääräisesti suoraan niille kunnille, joille kustannukset aiheutuvat."

”Valiokunta pitää tärkeänä rajoilla määrättävien karanteenien valvontaa.” Ehdotukset raukesivat kannattamattomina.

Ed. Laiho ed. Kauman kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään 5 lausumaa vastalauseesta ilmenevän mukaisesti. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 11—2.

Lisättiin mietintöluonnokseen seuraava lausuma: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin luodakseen maahantuloon menettelyn, joka estää yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ja samalla huomioi jatkossa kasvavat liikennemäärät rajaliikenteessä. Tällaisen ennakkotodistuksiin perustuvan mallin käyttöönoton jälkeen pakolliset terveystarkastukset voitaisiin selkeästi kohdentaa henkilöihin, joilla ei ole osoittaa riittäviä todistuksia negatiivisesta covid-19 testituloksesta, annetusta rokotuksesta tai covid-19 taudin sairastamisesta."

Muilta osin mietintöluonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Laiho varasi tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että se on jätettävä viimeistään tänään 11.3.2021 klo 14.00.

Mietintöön jätettiin vastalause: Laiho, Kauma, Vartiainen

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on epävirallinen etäkokous perjantaina 12.3.2021 klo 8.30; Lähetystöjen vastaanottotila.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen